

Kis reggeli ima: Én Istenem, felébredtem. Te őrködtél én felettem. Köszönöm, hogy megtartottál, felettem virrasztottál. Áldj meg ma is szent kezeddél, szent kezedből ne eressz el. Vedd oda mind, aki szeret. Ó, hallgasd meg kérésemet. Ámen.

Esti ima: Én Istenem, jó Istenem, Becsukódik már a szemem, De a Tiéd nyitva, Atyám, Amíg alszom vigyázz reám. Vigyázz kedves szüleimre, meg az én szeretteimre. Mikor a nap újra felkel, Csókolhassuk egymást reggel. Ámen.

hogy kötelező a délutáni alvás, és Mária néném, miután betakart, mindig imádkozásra biztatott. Ő mondta talán először, hogy ne a betanult imákat mondjuk, hanem a saját szavainkkal imádkozzunk. Először köszönjük meg Istennek, amit kaptunk aznap,

még a napsütést is, és aztán mondjuk el kéréseinket. Végül imáinkban hosszasan soroltuk a családtagokat, pajtásokat, mindenkinek egészséget kérve, amíg bele nem aludtunk.

Az, hogy megtanultam szabadon imádkozni, valahogy közelebb vitt Istenhez, hiszen egész gyermekkoromban már buszmegállóban, utazás közben, iskolában és szinte mindenhol spontán oda tudtam fordulni Istenhez, hálát adva és kérve. Ez hozzásegített felfedezni az apró csodákat, amiket mások talán véletlenül és szerencsének hívtak.

Visszatérve az óvodás csoportra, a gyerekek közül volt olyan, aki csak az óvodában szokott imádkozik, de olyan is, aki otthon a szüleivel, nagyszüleivel, nagyobb testvérel. Bár az ima fontosságát még nem értik, azt már többen megtudták fogalmazni, hogy amikor baj van (bármit is jelentsen ez számukra), akkor kérik Istent, hogy segítsen.

Milyen nagy áldás ez, igazi ajándék, amit megadhatunk szülőkként, nagyszülőkként, óvónóként és tanítókként a ránk bízott gyermekeknek.

• SIMON VIRÁG

A személyes példa fontossága

Törzsök Sándor mérnök nyugdíjasként is aktív, visszafogottabban ugyan, de továbbra is a szakmájában dolgozik. Ezenkívül napjainak és életének fontos része az unokákkal való időtöltés, a déltől késő délutánig esedékes fuvarozás meg egyebek, hiszen hat unokája életében vesz részt aktívan.

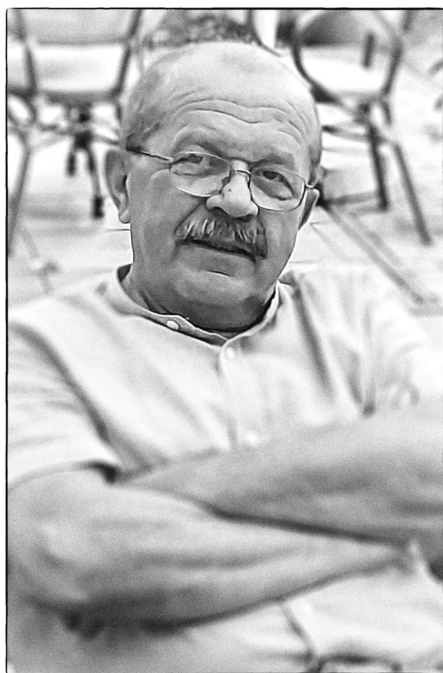
– Én vagyok a Tata Taxi, az unokák telefonjába így vagyok bepötyögve. Az érdekes ebben az, hogy sosem lehet tudni egyik napról a másikra, de még aznap sem, hogy pontosan mi lesz a program. Mindig változik, improvizálunk, és így soha nem unalmas... Van, amikor haton ülünk az autóban, van, amikor csak ketten, van, amikor nyomkodják a telefont, van, amikor beszélgetünk, úgyhogy ez is változatos. Van, amikor hazaviszem őket, máskor meg a Mamánál esznek, amikor és ahányan

nálunk vannak. Persze nagy a változás, mert Mama a gyermekek igényeit figyelembe véve főz. Emiatt sokszor háborgok, mert megenném olykor a lucskos káposztát, de azt nem lehet, mert a többség nem eszi, ezért azt nem készít... Délután vannak a különféle iskolán kívüli tevékenységek, amelyekre el kell vinni, illetve utána el kell hozni őket. A nagyobbak most már nyolcadikosok, ők lassacskán rendezik magukat, de ha távolra kell menni, és szorít az idő, akkor gyakran én vagyok az, aki fuvarozgatók, én állok a rendelkezésükre. Ez úgy tűnhet, mintha panaszkodnék, de egyáltalán nem, sőt, hálás vagyok a Jóistennek, hogy mindig itt vannak, és nem valahol messze a nagyvilágban. Mindig nagy öröm, ha valamelyikkel jól elbeszélgetek. Nem erőltetem a beszélgetést, ha nincs kedvük hozzá. Ha látom, hogy éppen telefonnyomkodás van, vagy duzzogás valamiért, akkor megkér-

dem, hogy mi történt, mi van, aztán vagy elmondják, vagy nem.

– **Ez a nagyszülőmodell nagyon különbözik attól, ami korábban volt...**

– Az én egyik nagyszülőm Magyarországon élt, nem is ismertem. Az itteni nagymamámnak nem volt munkahelye, és mindig csodálkoztam azon, hogy abban az időben egy tanítói fizetésből meg tudtak élni, felneveltek négy gyermeket. Nem emlékszem arra, hogy panaszkodtak volna, hogy nincs pénz, vagy nincs étel. Igaz, hogy hús hetente egyszer volt az asztalon, abból is a gyengébb fajta, de ez nem volt ok a panaszkodásra. Megvoltunk, neveltek, felnőtünk, örültünk a zsíros kenyérnek paradicsommal és hagymával. Más volt akkoriban. Édesanyám és anyósom már dolgozó, illetve korai nyugdíjas hölgyek voltak nagymamaként. Szívüket-lelküket adták ők is, és a

gyermekek nagyon szerették őket. Nem nagymamaként vagy nagyiként emlegetik, hanem úgy, hogy Pirike és Gabszi, akik jóban voltak a gyerekeinkkel. És aztán itt vagyunk mi. Nem igazán avatkozunk bele a nevelésbe. Nem mi állítjuk a szabályokat, ezt a szülőkre hagyjuk, és azt gondolom, hogy jól tesszük. A gyermekek előtt semmiképp sem említjük a gondokat. Amit látunk és amiről véleményünk van, azt a szülővel osztjuk meg, velük tárgyaljuk meg, aztán vagy egyezik a véleményünk, vagy nem. Vagy úgy csinálják, ahogy mi látjuk jónak, vagy nem, de végül is a felelősség a szülőké. Ilyen szempontból a mi szerepünk kényelmesebb.

– Azt szokták mondani, hogy a nagyszülőknél az a dolga, hogy kényeztessék a gyerekeket.

– Igen, a szekrényben mindig van csoki, noha nem volna szabad, de azért mindig van, és általában azt főzünk, amit szeretnek, oda megyünk, ahova szeretnének, ez szerintem így van jól, és reméljük, hogy szép emlékekkel maradnak majd. Főleg a nagyobbakkal szoktunk elbeszélgetni, a kisebbekkel játszunk, játszanánk, próbáljuk elcsábítani őket a kutyuk elől.

Nagy család vagyunk, és nálunk a születésnapok, névnapok megünneplésekor négy generáció, a 90 fölötti

déditől a legkisebb, 5 éves unokáig mindenki ott van, így a szűk család húsz főn felüli. Ezt a kicsit olaszos modellt remélem, hogy majd továbbviszik az unokák is.

Rendszeresen megyünk Vármezőre, ott is vannak élmények, például a tőlünk 30 méterre elfutó medvebocs. Együtt nézzük meg tavasszal a kéményt, hogy a madarak nem kötötték-e bele, és nincsen-e eldugulva. Van, amikor vakondot üldözünk, vagy megtanuljuk, hogy miképpen gyújtunk tüzet, hogyan készítünk egy bundáskenyeret. Forrást takarítunk, azt a forrást, amelyet a dédi épített ki, vagy a patakon gátat, vízimalmot készítünk. Azt gondolom, hogy ezek azok az élmények, amelyek megmaradnak a gyermekekben, és majd emlékeznek ezekre. Ezen felül mondok egy nagyon prózai példát: a családban senki sem dohányzik, és ha összeülünk egy családi eseményen, fél liter bor alig fogy el. Nem azért, mert vallás, vagy valami más tiltaná, egyszerűen így van, és így érezzük jól magunkat. Azt gondolom, hogy ezek olyan modellek, amiket remélem, továbbvisznek majd a gyerekek is.

– Feladata-e egy nagyszülőnek a vallásos nevelés?

– Újra a személyes példa fontosságát emelném ki. Én presbiter vagyok, eljárók a templomba. Úgy érzem, hogy nem vagyok egy túlbuzgó hívő, de hiszek Istenben. Az unokáim is eljárnak a szülővel a templomba, és az nagy dolog, amikor úrvacsoraosztáskor a karzatról lesutognak, hogy szia, Tata. Amikor ott van mind a hat, vagy a szülővel elmennek és úrvacsorát vesznek, az jó dolog. És ezt látják a nagyobbak, akik már konfirmáltak, a középsők, akik most járják a konfirmációi előkészítőt, és ugyanúgy a kicsik is ezt az utat járják majd. Úgy gondolom, hogy ez helyén van.

– Mi az, ami kiemelten fontos a nagyszülő számára? Mit szeretne adni?

– Minimális az igényem. Ha kapok egy mosolyt, vagy kapok egy

puszit, az már elég. Vagy ha elbeszélget, ha jön egy problémával, hogy Tata segíts ebben, vagy ha a véleményemet kéri, hogy Tata, ezt te hogy látod. Ez lehet lecke, vagy lehet egy élethelyzet, amit esetleg megbeszélünk. Nagy örömet okoznak az általuk nekünk készített tárgyak, rajzok, meglepik, nekünk szedett virágszálak. Számomra, számunkra ez tényleg elég. Nincs szükségünk egyébre. Hogy mit tudunk átadni? Amit említettem, a személyes példát, azt ahogy élünk. Úgy gondolom, ez nem felvágás vagy önhittség, de amilyen családot látnak maguk körül, azt fogják továbbvinni.

– Mi van akkor, ha egészen mást gondolnak nevelési kérdésekben, mint a szülők? Van-e ilyen?

– Van, ritkán. Olyankor elmondjuk a véleményünket, és van, amikor elfogadják, de van, amikor nem. Elkönyveljük, és megyünk tovább, nem csinálunk belőle problémát.

– Hogyan fog alakulni ez a kapcsolat, amikor már nem tartanak igényt a Tata Taxira?

– Most vagyunk azon a ponton, amikor a taxizás, legalábbis a nagyoknál, el fog maradni. Nem tudom, hogy milyen lesz, de látom azt, hogy a nagyok ritkán ugyan, de megnyílnak, és akkor véleményét kérnek, vagy egyszerűen csak elmesélik az élményeiket. Nagyon tudok örüdni, hogy nyitottak felénk. Van, amit csak a szülővel tárgyalnak meg, ez is rendben van, nem kell mindent az orrukra kössenek. Nyilván generációs különbségek is vannak, és ezt teljesen elismerjük. Egy 70 fölötti és egy tizenéves kamasz életviteléből kifolyólag adódhatnak olyan helyzetek, amiket nem tudnánk, vagy nem tudunk már rendezni, mert más ez a mai világ.

– Mit tanulhat egy nagyszülő az unokájától?

– Talán azt, hogy az ő szemével lássunk, az ő szemén keresztül ismerjük meg ezt a számunkra új világot.

• KORONDI KINGA